

Sara Seppänen ps ym.

Lakialoite laeiksi perusopetuslain 11 §:n ja yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi perusopetuslakia (628/1998) ja yliopistolakia (558/2009). Perusopetuksessa tekninen työ ja teknologia erotetaan omaksi itsenäiseksi oppiaineekseen. Yliopistolakiin lisätään säännös, joka velvoittaa Turun yliopiston ja Oulun yliopiston järjestämään erillistä, vähintään 120 opintopisteen laajuista teknisen työn ja teknologian opettajankoulutusta.

Tavoitteena on varmistaa riittävä määrä pedagogisesti ja teknisesti vahvoja opettajia, turvata työturvallisuus sekä vahvistaa nuorten teknologista yleissivistystä ja kansallista huoltovarmuutta.

PERUSTELUT

Perustuslakivaliokunta (PeVM 25/1994 vp, PeVL 23/1997 vp) on asettanut lainsäädännön käytölle yleisiä rajoitusedellytyksiä. Lakivaliokunta (LaVL 9/2004 vp, LaVM 8/2004 vp) on puolestaan korostanut, että sääntelylle tulee olla hyväksyttävä peruste ja painava yhteiskunnallinen tarve. Sääntelyn tulee olla ennalta ehkäisevää sekä riittävän täsmällistä ja tarkkarajaista.

Suomen teknologinen osaaminen ja teollisuuden tulevaisuus rakentuvat peruskoulussa. Viime vuosien opetussuunnitelmamuutokset, jotka tehtiin tasa-arvon nimissä, ovat kuitenkin heikentäneet teknisen työn asemaa rajusti. Seuraukset näkyvät jo nyt nuorten heikentyneinä perustaitoina, ammatillisen koulutuksen vetovoiman laskuna ja yritysten kasvavana huolena osaajapulasta. Tämä kehitys on pysäytettävä.

Tekninen työ antaa oppilaille valmiudet ymmärtää, suunnitella ja valmistaa teknisiä ratkaisuja. Se kehittää ongelmanratkaisukykyä, luovuutta, kädentaitoja sekä ymmärrystä teknologiasta ja rakennetusta ympäristöstä. Kyse ei ole vain käsillä tekemisestä, vaan teknologisesta yleissivistyksestä, joka luo perustan jatko-opinnoille ja työelämälle. Silti teknisen työn pakolliset opinnot ovat yläkoulussa vähentyneet jopa 67 prosenttia. Seitsemännellä luokalla pakollista teknistä työtä on enää yksi vuosiviikkotunti, vain 0,5 prosenttia koko perusopetuksen tuntimäärästä. Kaikkiaan tekniikan osuus peruskoulun tunneista on noin 2,4 prosenttia.

Lakialoite LA 11/2026 vp

Valinnaisainevalinnat romahtivat vuosina 2017—2019 peräti 43 prosenttia, eikä tilanne ole vuonna 2026 korjaantunut.

Teknisen työn opettajankoulutus on lakkautettu. Kun opettajia ei kouluteta, ei synny myöskään opetusta. Aiemmin teknisen työn ja tekstiilityön opintoja oli yhteensä 120 opintopistettä, nyt yhdistetty kokonaisuus on 60 opintopistettä. Tämä on merkinnyt selkeää aineenhallinnan heikkenemistä ja osaamispuutteen kaventumista. Teknisen työn opettajankoulutukseen on tehtävä panostuksia. Opettajakunnan viesti on hälyttävä: 94 prosenttia alan opettajista ei näe nykytilanteessa mitään positiivista. Teknisen alan koulutuksiin jää jo nyt opiskelupaikkoja täyttämättä. Ilman vahvaa peruskoulun pohjaa kiinnostus ei synny eikä osaajia riitä. Tämä on vakava riski Suomen kilpailukyvyille ja huoltovarmuudelle.

Tekninen työ on palautettava omaksi, selkeästi määritellyksi oppiaineekseen peruskouluun nykyaikaisessa muodossa kaikille yhteisenä tekninen työ ja teknologia -oppiaineena. Sen tuntimäärää on lisättävä vastaamaan sen yhteiskunnallista merkitystä. Oppilaille on taattava aito mahdollisuus valita tekninen työ kiinnostuksensa mukaan, ja teknisen osaamisen jatkumo on varmistettava perusopetuksesta toiselle asteelle ja lukioon. Suomella on valmiit tilat, välineet ja vahva perinne teknisen osaamisen opetukseen. Enää puuttuu poliittinen tahtotila.

Kyse ei ole vain opetustunneista. Kyse on siitä, annammeko nuorille mahdollisuuden löytää polkunsu teknisille aloille, turvaammeko suomalaisen teollisuuden tulevaisuuden ja huolehdimmeko kansallisesta huoltovarmuudesta. Nykyinen linja on osoittautunut virheeksi. On aika korjata se.

Nykyinen käsityön oppiaineen integraatio ja opettajankoulutuksen sulauttaminen ovat johtaneet teknisen osaamisen ja tuntimäärien merkittävään laskuun. Silloin, kun tekniseen työhön soveltumaton tai kykenemätön henkilö opettaa koneiden käyttöä, voidaan työturvallisuudelle aiheutuvia riskejä pitää merkittävänä. Sääntelyn tulisikin selvästi osoittaa, kuinka moitittavana ja riskialttiina nykytilaa pidetään. Velvollisuus pyrkiä parhaalla mahdollisella tavalla välttämään vahinkoja ja turvaamaan osaaminen on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja erittäin painava peruste. Perusteella on liityntä perustuslain 20 §:n ympäristövastuuseen sekä eettisesti kestäviin periaatteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 453/2001, seuraavasti:

11 §

Opetuksen sisältö

Perusopetuksen kaikille yhteisiä oppiaineita ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, ympäristöoppi, uskonto tai elämäncatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, liikunta, musiikki, kuvataide, tekninen työ ja teknologia, tekstiilityö sekä kotitalous. Opetus voi perustua, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, erilaajuisiin oppimääriin. Perusopetuksen järjestäjä voi 7 tai 8 §:n nojalla määrätyn erityisen koulutustehtävän mukaisesti poiketa tämän momentin säännöksistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

2.

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään yliopistolakiin (558/2009) uusi 7 d § seuraavasti:

Lakialoite LA 11/2026 vp

7 d §

Teknisen työn opettajankoulutuksen erityinen koulutusvastuu

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään tutkinnoista ja koulutusvastuista, valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä yliopistoista, joilla on velvollisuus järjestää teknisen työn ja teknologian aineenopettajan koulutusta erillisenä koulutusohjelmana tai hakukohteena. Tällaisen koulutuksen teknisen aineenhallinnan osuuden on oltava vähintään 120 opintopistettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 23.3.2026

Sara Seppänen ps
Petri Huru ps
Arja Juvonen ps
Ritva Elomaa ps
Anne Rintamäki ps
Petri Honkonen kesk